

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553¹ ซึ่งพัฒนามาจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มวิธีปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชนอันเป็นการคุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพ ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ซึ่งมีเจตนารมณ์คุ้มครองมนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่า 18 ปีที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยกฎหมายภายในของประเทศนั้น² ไม่ให้ถูกลิดรอนสิทธิโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก (The best interest of the child) และด้วยประเทศไทยเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าว จึงต้องอนุวัติการกฎหมายภายในให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนรับรองว่า เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างกลมกลืนและเต็มที่ เด็กควรเติบโตในสิ่งแวดล้อมของครอบครัวในบรรยากาศแห่งความผาสุก ความรัก และความเข้าใจ และเชื่อมต่อกับหลักการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ยืนยันว่า ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะโดยสถาบันสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานฝ่ายบริหารหรือองค์กรนิติบัญญัติ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก เป็นลำดับแรก

การดำเนินคดีกับเด็ก และเยาวชนภายใต้การอนุวัติการกฎหมายภายในให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มีผลทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณากับผู้ต้องหา หรือจำเลยที่เป็นเด็ก และเยาวชนมีความแตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป อันเนื่องมาจากในแต่ละประเทศได้ตระหนักว่า การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน (juvenile delinquency) หมายถึง พฤติกรรมที่ขัดแย้งกับความต้องการในค่านิยมของวัฒนธรรมที่ครอบงำวิถีชีวิตของเยาวชนนั้น นั่นก็คือ พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนค่านิยมหลัก ซึ่งเป็นระบบที่ก่อรูปลักษณะนิสัยใจคอของเด็ก และเยาวชน แม้ว่า

¹ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป คือวันที่ 21 พฤษภาคม 2554 (มาตรา 2).

² Convention on the Rights of the Child Article 1 For the purposes of the present Convention, a child means every human being below the age of eighteen years unless under the law applicable to the child, majority is attained earlier.

กฎหมายบางอย่างจะไม่ได้ฝังรากลึกลงในจารีตประเพณีของสังคม แต่ก็ปรากฏว่าจารีตประเพณีหลายอย่างได้ถูกนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการบัญญัติกฎหมาย โดยนักกฎหมายถือว่าสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเกิดจากความเขว้าว้าย การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือการถูกหลอกล่อจากผู้ใหญ่ จึงไม่ถึงว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนไม่เป็นอาชญากรรมเพียงแต่เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนเท่านั้น เมื่อเด็ก และ เยาวชนกระทำความผิดก็จะไม่นำไปลงโทษในทางอาญา (penalty) แต่จะใช้วิธีการสำหรับเด็ก และ เยาวชนแทนการลงโทษ เพื่อแก้ไขความประพฤติของเด็ก และ เยาวชนผู้กระทำความผิด อันเป็นการบำบัดฟื้นฟู(Rehabilitation)ให้กลับตัวเป็นคนดีและสงัดคนดีกลับสู่สังคม

เมื่อเด็ก และเยาวชนกระทำการอันกฎหมายกำหนดเป็นความผิด ถึงแม้ว่าจะเกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อ่อนประสพการณ์ เพราะอายุน้อย แต่ในทางกฎหมายบุคคลดังกล่าวก็ยังคงถูกดำเนินคดีโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่นั่นเอง เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก หรือเยาวชนของแต่ละประเทศได้มีการพัฒนาให้มีการคุ้มครองสิทธิเด็ก และเยาวชนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากเช่น ในคดีเด็กให้มีการแยกห้องพิจารณา มีการใช้นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และวิธีการที่ใช้กับคดีเด็ก และเยาวชน สามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอไม่เคร่งครัดตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ก่อนการพิจารณาคดีเด็ก และเยาวชน จะต้องมีการตรวจสอบสุขภาพของเด็กและเยาวชนประกอบการพิจารณา รวมตลอดไปถึง ผลการตรวจจิตของเด็กว่ามีความบกพร่องทางจิตหรือไม่ การสอบปากคำเด็ก หรือ เยาวชน ซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด จะต้องมีการปรึกษาทนายและให้ถามผ่าน พนักงานสังคมสงเคราะห์³ และ การถามคำถามต่อผู้ที่กระทำความผิดที่เป็นเด็ก และเยาวชนจะต้องเป็นภาษาที่เข้าใจได้ง่าย สถานที่สอบสวนซึ่งใช้ในการสอบสวน และควบคุมตัวเด็ก และเยาวชนจะต้องเป็นสถานที่เฉพาะ โดยไม่ให้เด็ก และเยาวชนอยู่ปะปนกับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ และต้องจัดหาที่ปรึกษาทนายให้แก่บุคคลดังกล่าวเพื่อยังประโยชน์สูงสุดในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน⁴ เป็นต้นอันเป็นหลักประกันที่ทุกประเทศได้ปฏิบัติตามสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก⁵

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 134/2.

⁴ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553, มาตรา 75.

⁴ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 78.

⁵ Convention on the Rights of the Child ข้อ 4 รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งด้านนิติบัญญัติบริหารและด้านอื่นๆ เพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิที่อนุสัญญานี้ได้ให้การยอมรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมนั้นรัฐภาคีจะดำเนินมาตรการเช่นว่านั้น โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่และภายในกรอบของความร่วมมือระหว่างประเทศเมื่อจำเป็น.

ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไปที่มีการพิจารณาคดีที่เคร่งครัดตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มุ่งเน้นแต่การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ อันมีลักษณะเป็นการแก้แค้นทดแทน(Retributive)

เมื่อหลักการดำเนินคดีอาญาสำหรับเด็ก และ เยาวชนมีความแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป ดังนั้นในหลายๆ ประเทศจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นการยกระดับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศ และเป็นไปตามหลักกฎหมายสากล ซึ่งประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศภาคีสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ เกี่ยวกับ ผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และ เยาวชน ภายใต้เจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิและความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมให้มีเพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้เด็กและเยาวชนที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองดูแลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตัวอย่างเหมาะสม ซึ่งแต่เดิมวิธีปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ไม่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 จึงต้องเป็นไปตาม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁶ จากเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งเน้นในเรื่องการคุ้มครองสิทธิให้แก่เด็กและเยาวชนเมื่อต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เจ้าหน้าที่ซึ่งจะต้องดำเนินการอันมีผลกระทบต่อเด็กหรือเยาวชนนั้นจะตระหนักถึงวิธีการในการดำเนินการต่อเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดนั้น ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและไม่ละเมิดต่อสิทธิของเด็ก และ เยาวชนเพื่อให้เด็กหรือเยาวชนได้รับความคุ้มครอง กฎหมายกำหนดให้การจับเด็กและ เยาวชน กระทำได้เฉพาะกรณีกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล การออกหมายจับเด็ก และเยาวชนทำได้เมื่อมีความจำเป็น ให้พยายามเลี่ยงการออกหมายจับโดยใช้วิธีติดตามตัวเด็ก และ เยาวชนด้วยวิธีอื่นก่อน และกำหนดให้พนักงานสอบสวนนำเด็ก และ เยาวชนซึ่งถูกจับไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันทีโดยศาลอาจมีคำสั่งให้มอบตัวเด็ก และเยาวชนแก่บิดา มารดา ผู้ปกครองเป็นผู้ดูแลเด็ก และเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดี เพื่อให้โอกาสเด็ก และ เยาวชนเติบโตในสิ่งแวดล้อมของครอบครัวในบรรยากาศแห่งความผาสุก ความรัก และความเข้าใจ หากเด็ก และเยาวชนไม่อยู่ในความดูแลของบิดามารดา ศาลย่อมใช้ดุลพินิจโดยยึดประโยชน์สูงสุดของเด็ก และเยาวชน มอบตัวเด็ก และเยาวชนให้อยู่ในความดูแลของบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็ก และเยาวชนอาศัยอยู่หรือบุคคล

⁶ ประเด็นที่ปรึกษากฎหมายและทนายความที่แก้ไขใหม่ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553, โดย สมักร เขาวงกต, 2556, เอกสารเผยแพร่ การสัมมนาเชิงวิชาการกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเด็กกับวิชาชีพทนายความในการคุ้มครองสิทธิเด็ก น. 78.

หรือองค์การที่ศาลเห็นสมควร เป็นผู้ดูแลเด็กและเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดี การควบคุมเด็ก และ เยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่อศาลว่าการกระทำของเด็ก และ เยาวชน มีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรงหรือมีเหตุสมควรประการอื่น สถานที่ควบคุมได้แก่ สถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและตามที่ศาลเห็นสมควร จะควบคุมที่เรือนจำหรือสถานที่อื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ เฉพาะเป็นคดีที่ผู้ต้องหาอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นหรือมีอายุเกิน 20 ปีบริบูรณ์แล้ว ทั้งนี้ หากภายหลังเหตุในการควบคุมเปลี่ยนแปลงไป ศาลอาจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้

ในระหว่างมอบตัวเด็ก และเยาวชนให้ผู้ดูแล หรือ ระหว่างศาลมีคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หากปรากฏต่อศาลว่าเด็ก และเยาวชนมีความจำเป็นต้องเข้ารับการบำบัดรักษาหรือรับคำปรึกษา แนะนำหรือเข้าร่วมกิจกรรมบำบัดรักษา ศาลมีอำนาจกำหนดมาตรการนั้น ได้กรณีเด็ก และเยาวชน เข้าหาพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา คดีอาญา มาตรา 134 โดยอนุโลม กล่าวคือ โดยหลักแล้วเด็ก และ เยาวชนกลุ่มนี้ยังคงอยู่ในความ ดูแลของบิดามารดา ผู้ปกครอง ฯ แต่ถ้าพนักงานสอบสวนเห็นว่ามีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็ก และ เยาวชน พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้บิดามารดานำเด็ก และ เยาวชนไปศาลเพื่อขอให้ศาล ควบคุมเด็ก และ เยาวชนนั้นไว้ ซึ่งศาลจะควบคุมหรือไม่ ย่อมต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำ ของเด็ก และ เยาวชนมีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรงหรือมีเหตุ สมควรประการอื่น

ปัจจุบันถึงแม้ว่ากระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจะมีพระราชบัญญัติศาล เยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายที่ใช้เป็น การเฉพาะก็ตาม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ยังให้นำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายวิธี พิจารณาคดีอาญาซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปมาใช้บังคับ อาทิ การออกหมายจับ ไม่ว่าจะจับเด็ก และ เยาวชน หรือผู้ใหญ่ ก็ยังคงใช้หลักในการขอออกหมายจับเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อมีการแจ้งความ ร้องทุกข์ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะทำการเรียกผู้ต้องหาให้ปากคำ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการออกหมายเรียก หรือการสื่อสารทางเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์⁷ และจะทำการขอออกหมายจับได้ เมื่อผู้ต้องหาได้รับ หมายเรียกแล้วไม่มาศาลโดยไม่มีเหตุอันควรที่จะอ้างตามกฎหมายได้ หรือในกรณีจำเป็นตาม ลักษณะแห่งคดีที่จะต้องออกหมายจับ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องขอให้ออกหมายจับได้ การจับกุมตัวผู้ต้องหา จะต้องมีการนำตัวอย่างน้อย 2 คนขึ้นไปอยู่ร่วมกันในขณะที่ทำการจับกุมและต้องแสดงหมายจับ

⁷ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่ง หรือหมายอาญา พ.ศ.2548. สืบค้น 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2558, จาก <http://www.correct.go.th/lawcorrects/lawfile/54002.pdf>.

ทุกครั้งที่ทำกรจับกุม⁸ ภายหลังจากการถูกจับกุมตามหมาย ผู้ต้องหาจะต้องอยู่ในการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ผู้ทำการจับกุม และจะถูกส่งต่อไปให้พนักงานสอบสวนต่อไป

ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 66 ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล การจับกุมเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายวางหลักห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด กล่าวคือ ห้ามมิให้จับกุมบุคคลอายุยังไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์ เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล ส่วนการจับกุมเยาวชนหรือบุคคลอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ นั้น กฎหมายบัญญัติให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งหมายความว่ากรจับกุม เยาวชนนั้น ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการจับกุมบุคคลทั่วไป กล่าวคือ ในเบื้องต้นต้องมีเหตุที่จะออกหมายจับได้ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจึงจะยื่นคำร้องขอออกหมายจับเยาวชนต่อศาลได้ต่อไป ก่อนออกหมายจับจะต้องปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรที่ทำให้ศาลเชื่อได้ว่ามีเหตุที่จะออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 ซึ่งหากโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีก็สามารถออกหมายจับได้ แม้ผู้นั้นจะไม่มีพฤติการณ์หลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือไม่ก่อเหตุอันควรประการอื่น หากความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่สามปีลงมาต้องมีพฤติการณ์หลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือไปก่อเหตุอันร้ายประการอื่น จึงจะออกหมายจับได้ (ยึดอัตราโทษและพฤติการณ์เป็นหลัก) แต่ทั้งสองกรณี ต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลนั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาตามที่ถูกกล่าวหา แต่ถ้าผู้ต้องหาไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียก หรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนีตามความในมาตรา 66 (2) วรรคท้าย เป็นเพียงข้อสันนิษฐานของกฎหมาย

กฎหมายมีวัตถุประสงค์ให้การออกหมายจับ เด็ก และเยาวชน จะต้องได้รับการพิจารณากลับกรองโดยความรอบคอบเพื่อเป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 67 บัญญัติว่าการพิจารณาออกหมายจับเด็ก หรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดนอกจากจะต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้ศาล

⁸ สำนักงานยุทธศาสตร์การพาณิชย์กระทรวงพาณิชย์. (2552). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. สืบค้น 28 พฤษภาคม 2556, จาก http://www.chineselawclinic.moc.go.th/info/info_detail.php?idcont=4&idcontsub=327.

คำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็ก หรือ เยาวชนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องอายุ เพศ และอนาคตของเด็ก หรือ เยาวชนที่พึงได้รับการพัฒนาและปกป้องคุ้มครอง หากการออกหมายจับจะมีผลกระทบต่อจิตใจของเด็กหรือเยาวชนอย่างรุนแรงโดยไม่จำเป็นให้พยายามเลี่ยงการออกหมายจับโดยใช้วิธีติดตามตัวเด็ก หรือ เยาวชนนั้นด้วยวิธีอื่นก่อน

ดังนั้นการจับเป็นการกระทำขั้นต้นเพื่อจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของบุคคลโดยปราศจากการถูกจำกัดขอบเขต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจำกัดเสรีภาพในชีวิตร่างกายของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ การจับตามกฎหมายจะต้องเป็นการกระทำโดยชอบตามขั้นตอนของกฎหมาย⁹ และด้วยการจับส่งผลถึงอำนาจในการควบคุมตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ จึงต้องมีวัตถุประสงค์ในการออกหมายจับ เพื่อให้การสอบสวนดำเนินไปโดยเรียบร้อย เพื่อประกันการมีตัวผู้ต้องหา หรือ จำเลย หรือเพื่อประกันการบังคับโทษ¹⁰

นอกจากนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550¹¹ ยังได้รับรองสิทธิของผู้ต้องหาในกรณีที่จะต้องถูกจับกุมตัวจะต้องเป็นกรณีที่มีคำสั่งหรือหมายจากศาล¹² โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตัวอย่างเหมาะสม¹³ ในคดีอาญาผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ได้รับโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ และได้รับการตรวจสอบหรือทราบพยานหลักฐานตามสมควร นอกจากนี้ยังต้องได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความและต้องได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว¹⁴ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่างมีเจตนารมณ์มุ่งในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาที่เป็น เด็ก และเยาวชน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลโดยให้องค์กรศาลเป็นผู้มีบทบาทในการออกหมายจับเพื่อเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ (Check and balance) ระหว่างองค์กรพนักงานตำรวจ กับองค์กรศาล ภายหลังจากศาลออกหมายจับ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาโดยอัตโนมัติซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัว ดังนั้น การออกหมายจับจึงถือได้ว่าเป็นต้นทางที่ทำให้

⁹ จาก *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* (พิมพ์ ครั้งที่ 8) (น. 322), โดย คณิศ ณ นคร, 2555, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

¹⁰ แหล่งเดิม.

¹¹ ถูกยกเลิก โดย ประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ประกาศฉบับที่ 11 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2557 ยกเว้นหมวด 2 เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์.

¹² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 , มาตรา 32 วรรค 2.

¹³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 40 (6).

¹⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 40 (7).

เจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาด้วยวิธีการเข้าทำการจับกุม อันเป็นมาตรการบังคับในการดำเนินคดีอาญา การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยการนำตัวบุคคลมาไว้ในอำนาจรัฐต้องใช้เท่าที่จำเป็น¹⁵ ดังนั้นการออกหมายจับจึงควรที่จะต้องมีความถูกต้องเหมาะสมและใช้ความระมัดระวังอย่างสูง

แม้จะมีการแก้ไขกฎหมายให้องค์กรศาลเป็น องค์กรเดียว ที่มีอำนาจในการพิจารณาออกหมายอาญาได้ เพื่อให้มีการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้มากขึ้นจากในอดีต เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และป้องกันมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะต้องถูกระทบบสิทธิ และ เสรีภาพ จากการตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา แต่ยังคงพบว่า หมายจับในคดีที่ผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ ยังปรากฏความผิดพลาดให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ดังที่จะกล่าวต่อไป ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการออกหมายจับของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความบกพร่องหรือผิดพลาด แม้ว่าจะผ่านการกลั่นกรองตรวจสอบจากองค์กรศาลแล้วปรากฏให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่อง ดังเช่น

คดีจับฝาแฝดผิดตัว¹⁶ คดีนี้ศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้ยื่น ตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2554 ให้จำคุกนายเอนก อุ่นวงษ์ เป็นเวลา 4 ปี และ ถูกส่งตัวเข้าคุมขังในเรือนจำธนบุรี ในความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นจนได้รับบาดเจ็บสาหัส ต่อมาเมื่อต้นเดือนพฤษภาคม 2555 นางบุญเกิด อุ่นวงษ์ มารดา วัย 55 ปี ร้องเรียนว่า ต่อตำรวจ สภ.ประจวบคีรีขันธ์ จ.ปทุมธานีว่า ดำเนินคดีผู้ต้องหาผิดตัว โดยจับกุมนายอานนท์ หรือบอย อุ่นวงษ์ บุตรชายวัย 30 ปี ในข้อหาทำร้ายผู้อื่นจนบาดเจ็บสาหัส ทั้งที่ผู้ก่อคดีที่แท้จริงคือ นายเอนก หรือบี อุ่นวงษ์ อายุ 30 ปี ซึ่งเป็นพี่ชายฝาแฝด ทำให้นายอานนท์ต้องถูกคุมขังแทนพี่ชายฝาแฝดนานกว่าปีเศษ แม้นางบุญเกิด อุ่นวงษ์ จะนำนายเอนก เข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน สภ.ประจวบคีรีขันธ์ ในภายหลัง แต่ตำรวจก็ไม่ได้รับตัวไว้ โดยอ้างว่าคดีความดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล แล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2555 ตำรวจพิสูจน์หลักฐาน ผบก.ภ.จว.ปทุมธานี เข้าไปตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล เพื่อยืนยันว่าบุคคลที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำในขณะนั้นคือนายเอนก หรือบี อุ่นวงษ์ แท้จริงหรือไม่ ซึ่งได้ใช้วิธีการตรวจดีเอ็นเอ และการตรวจพิมพ์ลายนิ้วมือ โดยประสานความร่วมมือกับกรมการปกครองให้ช่วยส่งฐานข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือของนายเอนก อุ่นวงษ์ และนายอานนท์ อุ่นวงษ์ ผ่านอีเมล ผลการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือชัดเจนว่า ผู้ที่ถูกคุมขังในเวลานั้นคือนายอานนท์ ไม่ใช่ นายเอนก กรณีที่เกิดขึ้น หากตำรวจใช้หลักนิติวิทยาศาสตร์ โดยการตรวจ

¹⁵ จาก “การออกหมายจับ และหมายค้น: ประสพการณ์ของต่างประเทศและประเทศไทย”, โดย ธรรมบุญ พิทยาภรณ์, และ ปฐมพร ธารวานิช. (2554, กันยายน-ธันวาคม). *ศาลพาหน*, น. 5.

¹⁶ *คดีปมปริศนา : ไขคดีจับฝาแฝดผิดตัว*. สืบค้น 11 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20130714/163380/>

เอกลักษณ์บุคคล ด้วยวิธีตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือผู้ต้องหาเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลประชากรของกรมการปกครองตั้งแต่ต้น เรื่องผิดพลาดก็คงไม่เกิดขึ้น กลายเป็นบทเรียนให้พนักงานสอบสวนต้องให้ความสำคัญกับหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่ย่อหย่อนไปกว่าหลักฐานทางคดีอื่นๆ

คดีที่ศาลอุทธรณ์เพิกถอนหมายจับ และต่อมา อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง นายสุนัย มโนมัยอุดม เลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ (ป.ป.ท.) และอดีตรับผิดชอบสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ในข้อหา ชักหมายเรียก ไม่มารายงานตัวกับพนักงานสอบสวน กรณีถูกแจ้งความดำเนินคดีในข้อหาหมิ่นประมาท พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี จากการสอบสวนคดีปกปิดโครงสร้างผู้ถือหุ้นบริษัท เอสซีแอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ผู้ต้องหา ชักหมายเรียก 2 ครั้ง ก่อนออกหมายจับต่างๆ ที่ผู้ต้องหาตามหมายจับเป็นบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศ และไม่มีเหตุผลที่จะหลบหนีออกนอกประเทศ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ยื่นคำร้องขอออกหมายจับ นายสุนัย มโนมัยอุดม ในคดีที่นายสุนัย มโนมัยอุดม ถูกกล่าวหาว่าดูหมิ่น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ต่อมาทนายความของนายสุนัย มโนมัยอุดม ได้ยื่นอุทธรณ์การไม่เพิกถอนหมายจับของศาลชั้นต้น ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ได้มีคำสั่งมายังศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เพิกถอนหมายจับนายสุนัย มโนมัยอุดม เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2551 โดยให้เหตุผลเป็นบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศ และไม่มีเหตุผลที่จะหลบหนีออกนอกประเทศ¹⁷ และต่อมาในวันที่ 23 กรกฎาคม 2552 อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง โดยเห็นว่า นายสุนัย มโนมัยอุดม ให้สัมภาษณ์ในฐานะเป็นอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ที่ได้สอบสวน พ.ต.ท.ทักษิณและพวก โดยเป็นการชี้แจงขั้นตอนการดำเนินคดีที่รับผิดชอบอยู่ รวมถึงชี้แจงสิทธิของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนรวบรวมได้ในขณะนั้นมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะให้ศาลลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่เพียงใด ซึ่งได้กล่าวไปตามพยานหลักฐานตามการสอบสวน ไม่ได้แกล้งใส่ร้าย หรือจงใจให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง จึงขาดองค์ประกอบความผิดฐานหมิ่นประมาท ทั้งยังเป็นการกล่าวโดยสุจริตตามพยานหลักฐานในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงาน ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท อัยการจึงมีคำสั่งไม่ฟ้อง¹⁸

¹⁷ ตอบกระทู้. (2012). ฎีกาที่ 479/2555. กรณีขอเพิกถอนหมายจับนายสุนัย มโนมัยอุดม. สืบค้น 1 มิถุนายน 2556, จาก www.sobsuan.com/modules.php?name=Forums&file=viewtopic&t...

¹⁸ ตอบกระทู้. (2012). ฎีกาที่ 479/2555. กรณีขอเพิกถอนหมายจับนายสุนัย มโนมัยอุดม. สืบค้น 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.sobsuan.com/modules.php?name=Forums&file=viewtopic&t=22852>.

คดีที่ ศาลอุทธรณ์ เพิกถอนหมายจับ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับพวกรวม 9 คน¹⁹ ในข้อหาบกพร่อง-สะสมกำลังพลและอาวุธ ตรีเตรียมการอื่นใด หรือสมคบกันเพื่อเป็นกบฏ กระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีการอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชม โดยสุจริตเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขู่ใจหรือใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 113 114 216 โดยศาลอุทธรณ์ให้เหตุผลในการเพิกถอนหมายจับของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า การที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้อำนาจศาลเป็นผู้พิจารณาออกหมายจับ ก็เพื่อให้ศาลถ่วงถ่วงความถูกต้องไม่ให้เจ้าพนักงานออกหมายจับประชาชนได้เองโดยง่าย ถือเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน การที่ศาลจะออกหมายจับผู้ใดหรือไม่จึงต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบและไม่จำเป็นต้องยึดถือเอาความเห็นของพนักงานสอบสวนผู้ขอออกหมายจับเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชนตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ แม้การกระทำดังกล่าวอาจเป็นความผิดต่อกฎหมาย และพนักงานสอบสวนตั้งข้อกล่าวหาว่าผู้ต้องหาทั้งเก้า กระทำผิดฐานเป็นกบฏ แต่ยังไม่มีความผิดอันควรที่จะออกหมายจับผู้ต้องหาทั้งเก้าในความผิดดังกล่าวเพราะเป็นการตั้งข้อกล่าวหาที่ค่อนข้างจะเลื่อนลอย การออกหมายจับของตำรวจส่งผลให้ผู้ต้องหาตามหมายจับต้องเสื่อมเสีย สิทธิและเสรีภาพ และชื่อเสียง ทำให้ผู้ที่ถูกจับได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิจากองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา บุคคลดังกล่าวเป็นบุคคล ที่มีชื่อเสียงในสังคมมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอนมีอาชีพการงานแน่นอนเช่นนี้พนักงานสอบสวนก็น่าจะใช้วิธีการในการเชิญเชิญให้บุคคลผู้นั้นเข้าพบพนักงานสอบสวน²⁰ โดยที่ไม่จำเป็นต้องออกหมายเรียกหรือไม่ต้องร้องขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลผู้นั้นแต่อย่างใด

¹⁹ ศาลอุทธรณ์รับอุทธรณ์เพิกถอนหมายจับ 9 พันธมิตรฯ. *Matichon Online*. (2551). สืบค้น 1 มิถุนายน 2556, จาก www.matichon.co.th/new_detail.php?newsid=1221634770&gpid...

²⁰ ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 5 บทที่ 1 หมายเรียกข้อ 96 วรรค 2 กำหนดแนวทางในการออกหมายเรียกของเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้ว่า

"แม้กฎหมายจะให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่" ได้ดังกล่าวมาแล้วก็ดี เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจออกหมายก็ไม่ควรที่จะใช้อำนาจออกหมายเรียกแก่บุคคลที่เห็นว่าเพียงแต่เชิญเขาที่จะขอมมาหาแต่โดยดี โดยปกติเจ้าพนักงานควรใช้วิธีเชิญเชิญก่อน เมื่อไม่" ใ้ผลแล้วจึงใช้อำนาจออกหมาย."

คดี ตำรวจสน. บางเขนจับผู้ต้องหาตามหมายจับผิดตัว ในคดีลักทรัพย์²¹ คดีนี้ พนักงานสอบสวน สน.บางเขน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจับกุม น.ส.นภาศรี สังสัญญาติ อายุ 28 ปี ผู้ต้องหาตามหมายจับ ในข้อหาลักทรัพย์ในเวลากลางคืน จากศูนย์พยาบาล แอล.พี.เนอสเซอริ ย่านท่าแร่ โดยคดีนี้พนักงานสอบสวน สน.บางเขน ได้ยื่นคำร้องขอออกหมายจับ ต่อศาลจังหวัดมีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2548 และมาจับกุมผู้ต้องหา ตามหมายจับได้ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ชั้นการสอบสวน ได้ให้การปฏิเสธ พร้อมระบุว่าไม่เคยไปทำงานที่ศูนย์พยาบาลดังกล่าว แต่เจ้าหน้าที่มีความเห็นสั่งฟ้อง พร้อมส่งตัวฝากขังที่ศาลจังหวัดมีนบุรี 4 ครั้งๆ ละ 12 วัน รวม 48 วัน แต่ศาลได้จัดหาทนายความอาสาให้ พร้อมประกันตัวออกมาในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 จนกระทั่งศาลจังหวัดมีนบุรี มีคำพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากผู้เสียหายที่มาชี้ตัว ระบุว่า น.ส.นภาศรี ไม่ใช่ลูกจ้างที่มาทำงานที่ศูนย์ แต่มีชื่อและนามสกุลตรงกันเท่านั้น และน.ส.นภาศรี สังสัญญาติ ที่เป็นคนร้ายตัวจริงนั้น เป็นหญิงอายุ 40 ปี รูปร่างท้วม ผิวขาว หน้าตาดี ผอมสัน ซึ่งตรงข้ามกับจำเลยทุกอย่าง พร้อมทั้งมีหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่ามีบุคคลนำสำเนาบัตรประชาชนของ น.ส.นภาศรี สังสัญญาติ ไปปลอมแปลงเพื่อต้องการก่อเหตุดังกล่าว

ความผิดพลาด จากการออกหมายจับในคดีผู้ใหญ่ ถือได้ว่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ยังขาดความน่าเชื่อถือ ในสายตาประชาคมโลก ส่งผลทบทต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต้องถูกละเมิดโดยมิชอบ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการออกหมายจับ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 67 บัญญัติให้การพิจารณาออกหมายจับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด จะต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แสดงว่า หลักเกณฑ์ การออกหมายจับไม่ว่าจะเป็นเด็ก และเยาวชน หรือผู้ใหญ่ ก็ยังคงใช้หลักการทั่วไป ในการขอออกหมายจับเดียวกัน การออกหมายจับผู้ต้องหาตามหมายจับ ที่เป็นผู้ใหญ่ หากนำหลักเกณฑ์ การออกหมายจับ ไม่ว่าจะ เป็นเด็ก และเยาวชน หรือผู้ใหญ่ ก็ยังคงใช้หลักการทั่วไป ในการขอออกหมายจับเดียวกัน จะส่งผลให้ผู้ที่ถูกจับ ที่เป็นเป็นเด็ก และเยาวชน ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิจากองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ส่งผลให้เด็ก และเยาวชน ที่ถูกออกหมายจับ ไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิ โดยเฉพาะในเรื่องอายุ เพศ และอนาคตของเด็ก และเยาวชนที่พึงได้รับการพัฒนาและปกป้องคุ้มครอง อีกทั้งเด็กและเยาวชนได้รับผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจ อย่างรุนแรงแม้ กฎหมายจะบัญญัติ ให้พยายามเลี่ยงการออกหมายจับ โดยใช้วิธีติดตามตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วยวิธีอื่นก่อน แต่ก็เป็นการขัดต่อหลักสากล

²¹ สวาอ้างทองร้องตำรวจ ถูกตำรวจบางเขนจับผิดตัวคดีลักทรัพย์. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ฉบับวันศุกร์ เมษายน 2554. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=702564>.

ในทางปฏิบัติการขอออกหมายจับ จะกระทำโดยพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น โดยจะต้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวน หรือสอบสวนคดีที่ร้องขอออกหมายจับ และต้องพร้อมที่จะมาให้ผู้พิพากษาสอบถามก่อนออกหมายจับได้ทันที²² อย่างไรก็ตามการขอออกหมายจับ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสามารถที่จะไปที่ศาลเพื่อขอออกหมายจับเอง หรือในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควร ซึ่งผู้ร้องขอไม่อาจไปพบผู้พิพากษาได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อผู้พิพากษาทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมได้²³ ซึ่งคำร้องขอออกหมายจับ ของตำรวจ ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าว นั้นออกได้โดยง่ายเกินไป ขาดการตรวจสอบ กลั่นกรอง จากองค์กรภายนอก ส่งผลให้หมายจับที่ออกโดยเจ้าพนักงานตำรวจ ทำการออกหมายจับได้โดยง่าย ขาดการกลั่นกรอง จากองค์กรภายนอก ในการยื่นคำร้องขอออกหมายจับต่อศาล จึงก่อให้เกิดความผิดพลาด และกระทบสิทธิ โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนผู้ถูกจับ ส่งผลให้เด็กและเยาวชน ผู้ถูกจับ ไม่ได้รับการคุ้มครอง ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

จากจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วประเทศ แยกตาม อายุ เพศ และการศึกษา มีดังนี้

²² ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548, ข้อ 9.

²³ ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นมีการบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการอาญาในกรณีพิเศษนอก จาก การร้องขอต่อศาลในกรณีปกติเอาไว้ด้วย คือ การขอออกหมายอาญา โดยเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อออกหมายจับ หรือหมายค้น ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา 59 วรรคสาม ความว่า

"ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควร โดยผู้ร้องขอ ไม่อาจไปพบศาลได้ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อศาลทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้นก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้เมื่อศาลสอบถามจนปรากฏว่ามีเหตุที่จะออกหมายจับหรือหมายค้นได้ตามมาตรา 59/1 และมีคำสั่งให้ออกหมายนั้นแล้ว ให้จัดส่งสำเนาหมายเช่นว่านี้ไปยังผู้ร้องขอโดยทางโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา." ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 28.

ตารางที่ 1.1 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2556²⁴

เพศ	ปี พ.ศ.				
	2552	2553	2554	2555	2556
รวม	46,371	44,057	35,049	34,278	36,763
ชาย	42,604	40,431	32,260	31,684	34,279
หญิง	3,767	3,626	2,789	2,592	2,484

ตารางที่ 1.2 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ทั่วประเทศ จำแนกตามอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2556²⁵

อายุ	ปี พ.ศ.				
	2552	2553	2554	2555	2556
รวม	46,371	44,057	35,049	34,278	36,763
เกิน 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี	6,841	6,054	5,082	6,108	10,672
เกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี	39,530	38,003	29,967	28,168	26,091

²⁴ สถิติ คดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม
ทั่วประเทศ. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจ และ คุ้มครองเด็กและเยาวชน. สืบค้น 11 ธันวาคม 2557, จาก
<http://www2.djop.moj.go.th/stat/stat2011/item/282>.

²⁵ แหล่งเดิม.

ตารางที่ 1.3 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2556²⁶

ระดับการศึกษา	ปี พ.ศ.				
	2552	2553	2554	2555	2556
รวม	46,371	44,057	35,049	34,278	36,763
ไม่เคยได้รับการศึกษา	2,039	1,874	133	1,047	344
ประถมศึกษา	13,794	13,051	5,040	9,946	8,764
มัธยมศึกษาตอนต้น	18,403	17,468	19,558	15,212	18,621
มัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า	9,336	8,927	10,220	7,951	8,381
อื่นๆ	2,798	2,737	98	120	653

จากจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ตามตารางดังกล่าวข้างต้น แยกตาม อายุ เพศ และ การศึกษา จะเห็นได้ว่า การกระทำผิดของเด็ก และเยาวชน โดยสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังนี้

1. เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2556 แยกตามเพศ พบว่าเป็นเพศชาย ถูกดำเนินคดีจำนวน 34,279 คิดเป็นอัตราส่วน 93.24 % เป็นเพศหญิงที่ถูกดำเนินคดี จำนวน 2,484 คน คิดเป็นอัตราส่วน 6.76% จากการศึกษาพบว่าเด็กและเยาวชน เพศชาย ที่ถูกดำเนินคดี มีจำนวนมากกว่า เด็กและเยาวชนเพศหญิงที่ถูกดำเนินคดี และเมื่อพิจารณา สถิติรวมเด็กและเยาวชน ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ที่ถูกดำเนินคดี พบว่า ปี พ.ศ. 2556 เด็กและเยาวชน ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ถูกดำเนินคดี มากกว่า ปี พ.ศ. 2555 ถึงจำนวน 2,485 คน

2. เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2556 แยกตามอายุในปี พ.ศ. 2556 โดยเด็กที่อายุเกิน 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ถูกดำเนินคดี จำนวน 10,672 คน คิดเป็นอัตราส่วน 29.03% เยาวชนที่อายุ เกิน 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี ถูกดำเนินคดี จำนวน 26,091 คน คิดเป็นอัตราส่วน 70.97% จึงเห็นได้ว่า เยาวชนที่มีอายุเกิน 15 ปี แต่ ไม่เกิน 18 ปี มีแนวโน้มถูกดำเนินคดีเพิ่มขึ้น

²⁶ แหล่งเดิม.

3. เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2552-2556 นั้นส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมา คือ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า เมื่อนำสถิติรวมของเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่ถูกดำเนินคดี ในปี พ.ศ. 2556 พบว่า ไม่เคยได้รับการศึกษา จำนวน 344 คน คิดเป็นอัตราส่วน 0.93% ระดับประถมศึกษา จำนวน 8,764 คน คิดเป็นอัตราส่วน 23.84% ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 18,621 คน คิดเป็นอัตราส่วน 50.65% ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า จำนวน 8,381 คน คิดเป็นอัตราส่วน 22.80% อื่นๆ จำนวน 653 คน คิดเป็นอัตราส่วน 1.78% จึงเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถูกดำเนินคดี มากที่สุด

จากการประชุมสัมมนาวิชาการผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศ ประจำปี 2556 ระหว่างวันที่ 28-29 ม.ค. 2556 โดยมีนายวิรัช ชินวินิจกุล เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม นายจิรนิติ หะวานนท์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง และผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง พร้อมผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวทั้ง 77 จังหวัด เข้าร่วมประชุมอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เปิดเผยว่า เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากเด็กและเยาวชนในสังคมมีแนวโน้มสูงและรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องฐานความผิดมีตั้งแต่คดีลหุโทษไปจนถึงระดับอุกฉกรรจ์ อาทิ คดีเกี่ยวกับ ทรัพย์สิน เช่น ชิงทรัพย์ วิวาททรัพย์ ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย คดีทางเพศ คดียาเสพติด อาวุธปืนและวัตถุระเบิด ปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการดำเนินในกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล ประมาณ 4,000 คน นอกจากนี้มีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งคดียังอยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ยังไม่ส่งฟ้องศาลอีกไม่ต่ำกว่า 50,000 คน ในจำนวนนี้มีเยาวชนหญิงซึ่งอยู่ระหว่างการตั้งครุภรรยารวมอยู่ด้วย สาเหตุสำคัญมาจากปัญหาครอบครัว ลูกกลมต่อเป็นปัญหาสังคม ซึ่งมีแนวโน้มวิกฤติขึ้นเรื่อยๆ²⁷

แม้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 จะมีผลใช้บังคับแล้ว เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบันเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี หาได้มีแนวโน้ม ลดลง แต่ประการใดไม่ แต่กลับมีแนวโน้มถูกดำเนินคดีเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เกิดจากสาเหตุ และปัจจัยต่างๆ ทั้งสภาพร่างกาย สภาพครอบครัว และสภาพแวดล้อม รวมตลอดถึงปัจจัยอื่นๆ เช่น เกิดจากการคบเพื่อน เนื่องจาก เด็ก และเยาวชนอยู่ในวัยที่อยากรู้อยากลอง มีความ

²⁷ ศาลเยาวชนฯ ประชุมผู้พิพากษาสมทบทั่วประเทศ 1,700 คน เพื่อหาทางแก้ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน. สืบค้น 9 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.manager.co.th/Crime/ViewNews.aspx?NewsID=9560000011308>.

เด็กคนอง จึงถูกเพื่อนชักจูงได้โดยง่าย เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เด็ก และเยาวชน เป็นผู้มีวุฒิภาวะที่แตกต่างจากผู้ใหญ่มาก ทั้งด้านอารมณ์ พฤติกรรม การเรียนรู้ และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เพราะมีประสบการณ์ในการดำรงชีวิตน้อยกว่าผู้ใหญ่ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็ก และเยาวชน กระทำผิดได้ง่าย และการที่จะใช้มาตรการทางกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมาย ในกรณี ที่กฎหมายได้มีการกำหนดให้การจับเด็ก²⁸ และเยาวชน²⁹ โดยนำหลักเกณฑ์ เหตุในการออกหมายจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 นำมาใช้กับกรณีตามมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยพิจารณาถึง 1. ความร้ายแรงของความผิดอาญา และ 2. หลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะ ได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือ ก่อเหตุอันตรายประการอื่น ถือได้ว่าเป็นการนำหลักเกณฑ์ เหตุในการออกหมายจับ ผู้ต้องหาที่เป็น เด็ก และเยาวชนมาใช้กรณีเดียวกันกับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการไม่เหมาะสม ไม่ยุติธรรม และอาจเป็น ผลเสียต่อตัวเด็กและเยาวชนมากกว่าผลดีที่จะได้รับ ส่งผลให้เป็นการสร้างตราบาปให้แก่เด็ก และเยาวชน แม้เด็ก และเยาวชน จะพ้นโทษมาแล้ว แต่ก็จะเป็นปมด้อยอยู่ในจิตใจของเด็ก และเยาวชน ไปจนตลอดชีวิต

เหตุในการออกหมายจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 วรรค ท้าย บัญญัติว่า ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มี ข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี การออกหมายเรียกแล้วไม่มา เจ้าหน้าที่ ดำรวจก็จะขอออกหมายจับยังศาล การออกหมายเรียกมีความเห็นของนักวิชาการ ได้ให้ความเห็นไว้ เกี่ยวกับการออกหมายเรียกที่กระทำโดยตำรวจในหลายกรณีไม่ได้เกิดจากความจำเป็น แต่ในทาง ปฏิบัติกระทำเพียงเพื่อที่จะเป็นเงื่อนไขที่จะขอให้ศาลออกหมายจับเท่านั้น³⁰ ทั้งที่ความเป็นจริงแล้ว อาจไม่มีความจำเป็นทั้งการออกหมายเรียกและหมายจับเลย อาทิเช่น ความผิดพลาดของหมายจับ ในคดีผู้ใหญ่ ดังกล่าวข้างต้น ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงใน สังคมมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอนมีอาชีพการงานแน่นอนเช่นนี้พนักงานสอบสวนก็น่าจะใช้

²⁸ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553, มาตรา 66.

²⁹ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 78.

³⁰ จาก กระบวนการยุติธรรมกับสิทธิบนพื้นฐานของประชาชน (น. 60), โดย คณิต ฌ นคร, 2553, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

วิธีการในการเชื่อเชิญให้บุคคลผู้นั้นเข้าพบพนักงานสอบสวน³¹ โดยที่ไม่จำเป็นต้องออกหมายเรียก หรือไม่จำเป็นต้องร้องขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลผู้นั้นแต่อย่างใดเช่นกรณีที่เกิดขึ้นกับนายสุนัย มโนมัยอุดม หรือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หรือ คดีจับผู้ต้องหาตามหมายจับผิดตัว เป็นต้นซึ่งปัญหาส่วนนี้เป็นปัญหาที่สำนักงานฝ่ายกฎหมายและคดีสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการรายงานให้ที่ประชุมบริหารรับทราบและที่สุดแล้วได้มีแก้ปัญหามาโดยการกำหนดแนวทางในการออกหมายเรียก และหมายจับผู้ต้องหาตามหนังสือตร.ที่ 0011.24/ว.73 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2554³² ออกมาอย่างไรก็ตามหนังสือตร.ที่ 0011.24/ว.73 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2554 มิใช่กฎหมายจึงไม่มีสภาพบังคับที่ชัดเจนหากไม่มีการปฏิบัติตามหนังสือตร. ดังกล่าว³³ เป็นแต่เพียงการกำหนดแนวทางที่ควรจะเป็นให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามไปในแนวทางเดียวกันเท่านั้นดังนั้นความจำเป็นในการออกหมายเรียกหรือร้องขอต่อศาลให้ออกหมายจับจึงต้องพิจารณาเป็นกรณีๆ ไปมิใช่ทุกกรณีจะต้องถือว่ามีความจำเป็นที่จะเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐเหมือนกันหมดบางกรณีอาจจะปราศจากความจำเป็นที่จะต้องเอาบุคคลนั้นไว้ในอำนาจรัฐเลยก็เป็นได้

เมื่อพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ การขอออกหมายจับ ผู้ต้องหาที่เป็นเป็นเด็ก และเยาวชน ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

³¹ ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี, ลักษณะ 5 บทที่ 1 หมายเรียกข้อ 96 วรรค 2 กำหนดแนวทางในการออกหมายเรียกของเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้ว่า

"แม้กฎหมายจะให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ได้

ดังกล่าวมาแล้วก็ดี เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจออกหมายก็ไม่ควรที่จะใช้อำนาจออกหมายเรียกแก่บุคคลที่เห็นว่าเพียงแต่เชื่อเชิญเขาก็จะยอมมาหาแต่โดยดี โดยปกติเจ้าพนักงานควรใช้วิธีเชื่อเชิญก่อน เมื่อไม่ไ้ผลแล้วจึงใช้อำนาจออกหมาย."

³² หนังสือ ตร.ที่0011.24/ว.73 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2554 เรื่องแนวทางปฏิบัติในการออกหมายเรียกและขอออกหมายจับผู้ต้องหา ข้อ 5 กำหนดว่า

"ในการพิจารณาออกหมายเรียกผู้ต้องหาให้ปฏิบัติตามประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 5

บทที่ 1 ข้อ 96 โดยให้พนักงานสอบสวนคำนึงด้วยว่า ก่อนออกหมายเรียกผู้ใดมาพบหากเห็นว่าเพียงใช้วิธีการเชิญเขามาพบก็น่าจะได้รับความร่วมมือ ก็ให้ดำเนินการตามวิธีดังกล่าวนี้ก่อน ในการเชิญอาจทำเป็นหนังสือ หรือด้วยวาจาก็ได้ พร้อมทั้งบอกเหตุผลตามสมควรว่าให้เขามาพบเพราะเหตุใดในฐานะใด และถ้อยคำของเขาอาจมีประโยชน์ต่อรูปคดี หากเชื่อเชิญแล้วไม่เป็นผลจึงใช้อำนาจออกหมายเรียกต่อไป."

³³ ตามหนังสือ ตร.ที่ 00114.24/ว. 73 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2554 เรื่องแนวทางปฏิบัติในการออกหมายเรียกและขอออกหมายจับผู้ต้องหาที่มีการกำหนดแต่เพียงว่าให้ผู้บังคับบัญชาติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หากพบว่าฝ่าฝืนให้มีการพิจารณาข้อบกพร่องแก่ผู้รับผิดชอบตามสมควรแก่กรณีเท่านั้น.

มาตรา 66³⁴ 67³⁵ และ 68³⁶ และการพิจารณาออกหมายจับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด นอกจากจะต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา 66³⁷ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าวแล้ว พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 67 บัญญัติให้นำหลักเกณฑ์ การออกหมายจับ ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชนมาใช้หลักเกณฑ์เดียวกับผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาที่เป็นผู้ใหญ่ ตามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 ส่งผลให้เด็ก และเยาวชน ไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิได้อย่างแท้จริง ไม่ได้รับการพัฒนาและปกป้องคุ้มครอง มีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจของเด็ก และเยาวชนอย่างรุนแรง และไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และเยาวชนเป็นสำคัญ เด็กอาจกลายเป็นอาชญากรที่ร้ายแรงได้ และเป็นการขัดต่อหลักสากล ซึ่งศาลในฐานะผู้ออกหมายจับ ต้องตระหนักเมื่อจะใช้ดุลยพินิจว่า เด็กหรือเยาวชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองทะนุถนอมและส่งเสริมการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์การเรียนรู้สังคมและ

³⁴ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 66 “ห้ามมิให้จับกุมเด็ก ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือ หมายจับหรือคำสั่งของศาล”

³⁵ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 67 “การพิจารณาออกหมายจับ เด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด นอกจากต้องอยู่ภายใต้บังคับ มาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้ศาลคำนึงถึง การคุ้มครองสิทธิเด็ก หรือเยาวชนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่อง อายุ เพศ และ อนาคตของเด็ก หรือ เยาวชน ที่พึงได้รับการพัฒนา และ ปกป้องคุ้มครอง หากการออกหมายจับ จะมีผลกระทบกระเทือน ต่อจิตใจของเด็ก หรือเยาวชนอย่างรุนแรงโดยไม่จำเป็น ให้พยายามหลีกเลี่ยงการออกหมายจับ โดยใช้วิธีติดตามตัวเด็ก หรือเยาวชนนั้น ด้วยวิธีอื่นก่อน”

³⁶ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 68 “เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็ก หรือเยาวชน ห้ามมิให้ควบคุม คุมขัง กักขัง คุมความประพฤติ หรือใช้มาตรการอื่นใด อันมีลักษณะเป็นการจำกัด สิทธิ เสรีภาพ ของเด็ก หรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด หรือเป็นจำเลย เว้นแต่มีหมายหรือ คำสั่งของศาล หรือเป็นกรณีการควบคุมตัวเท่าที่จำเป็น เพื่อดำเนินการตามมาตรา 69 มาตรา 70 หรือมาตรา 72”

³⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 “เหตุที่จะออกหมายจับได้มี ดังต่อไปนี้

(1) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะ ได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือ

(2) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะ ได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัด โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี”

วัฒนธรรมจากรัฐบาลที่ศาลจะออกหมายจับจึงต้องคำนึงถึงอายุเพศและอนาคตของเด็ก และเยาวชน แต่ในทางปฏิบัติยังขาดความชัดเจนและยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่มุ่งเน้นในการคุ้มครองสิทธิให้แก่ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน

เนื่องจากการจับที่ไม่ชอบ การจับที่มีชอบมีผลต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานหลัก Exclusion Rule ของสหรัฐอเมริกาได้กล่าวว่า การจับที่มีชอบด้วยกฎหมายจะส่งผลกระทบต่อพยานหลักฐานที่ได้มาในขณะที่จับกุมว่ากลายเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายและจะนำพยานหลักฐานชนิดนั้นมาอ้างเป็นพยานไม่ได้ ซึ่งเป็นหลักการของต่างประเทศ แต่ตามหลักกฎหมายพยานหลักฐานของไทยไม่ได้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว กฎหมายพยานหลักฐานของไทยใช้การชั่งน้ำหนักพยาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 วรรคแรก บัญญัติว่า “ให้ศาลใช้ดุลยพินิจชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง จนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น”

ดังนั้นตามหลักพยานหลักฐานของไทยการจับที่มีชอบไม่ได้ส่งผลถึงขนาดว่าพยานหลักฐานที่ได้จากการจับเสียไป³⁸ แต่อาจจะมีน้ำหนักน้อยแต่สามารถนำไปใช้ในการพิจารณาประกอบพยานหลักฐานอย่างอื่นได้ และการจับที่ไม่ชอบ ไม่มีผลกระทบต่อพยานหลักฐานอื่นที่ไม่เกี่ยวกับพยานหลักฐานที่ได้มาในขณะที่จับกุมพยานหลักฐานอื่นก็ใช้อ้างเป็นพยานได้ มีการตั้งฟ้องคดีต่อไปได้ ศาลก็ดำเนินการพิจารณาคดีต่อไปได้ และการจับโดยไม่ชอบก็จะไม่มีผลทำให้คนผู้นั้นต้องพ้นจากความผิด การดำเนินคดี การรวบรวมพยานหลักฐาน การส่งฟ้องศาล และการสืบพยานคงมีผลต่อไป ซึ่งหลักการดังกล่าวก็นำมาใช้กับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ด้วยเช่นกัน

แม้ว่าพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 จะมีบทบัญญัติเรื่อง "การตรวจสอบการจับ" เพื่อคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด แต่บทบัญญัติเรื่องการตรวจสอบการจับ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 และมาตรา 73 เด็กหรือเยาวชนที่ถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจะต้องได้รับการนำตัวมาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ โดยไม่รวมระยะเวลาในการเดินทางมายังศาล เพื่อให้ศาลทำการตรวจสอบการจับ เพื่อตรวจสอบว่าผู้ถูกจับนั้นเป็นบุคคลซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด

³⁸ จาก สิทธิทางวิธีพิจารณาความอาญาตามรัฐธรรมนูญ (น. 52), โดย จิรนิติ หะวานนท์, 2543, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

หรือไม่ หมายถึง เด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับมานั้น ไซ้คนที่ต้องการจับจริงหรือไม่ หรือตรวจสอบว่า การจับนั้นเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แต่กระบวนการตรวจสอบการจับ ดังกล่าวยังมี ข้อบกพร่องในการนำมาใช้ในทางปฏิบัติอยู่บางประการ เช่น ปัญหาในการปฏิบัติงานของตำรวจใน คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ได้แก่ การขาดความรอบคอบในการตรวจสอบ เด็กและเยาวชนที่ได้จับกุมมา เช่น ส่วนงานการสอบสวนไม่ละเอียด ขาดความรู้ความเข้าใจในการ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

ผู้เขียนเห็นว่า การตรวจสอบการจับ เป็นเพียงการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ ตำรวจผู้ที่เข้าทำการจับกุม และใช้อำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน เยาวชน ว่า ปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนของการจับกุมถูกต้อง หรือเป็นการละเมิดต่อสิทธิของเด็ก และเยาวชน ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ และยังมีรูปแบบที่เป็นทางการ มีผลกระทบต่อจิตใจของเด็กและ เยาวชน ว่าเมื่อถูกจับกุมแล้วเด็กและเยาวชน จะต้องถูกส่งตัวไปศาล เด็กและเยาวชน จะรู้สึกกังวล และประหม่าเมื่ออยู่ต่อหน้าศาล ซึ่งถ้าไม่จำเป็นเด็กควรอยู่ห่างไกลศาลมากที่สุด อีกทั้งยังมีข้อกังขา ว่าเป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชน อย่างแท้จริงหรือไม่ เนื่องด้วยขั้นตอนก่อนถึงศาลที่จะต้องมี การควบคุมตัวเด็กโดยพนักงานสอบสวน ผู้ซึ่งมิได้มีความรู้ ความสามารถ หรือความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการดูแลเด็ก และเยาวชน ซึ่งอาจส่งผลต่อการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ทำให้เด็ก และเยาวชน ไม่ได้รับการคุ้มครองเท่าที่ควรจะเป็น อันจะทำให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและ เยาวชน เมื่อถูกจับหรือถูกควบคุมตัว จะคิดว่าตนเป็นอาชญากร ก่อให้เกิดรอยบาดแผลขึ้นในจิตใจ ยกแก่การเยียวยารักษา ประกอบกับคำพิพากษาของศาลฎีกา ได้วางหลักไว้ว่า เมื่อการจับไม่ชอบ เจ้าหน้าที่ ตำรวจ ยังคงมีอำนาจในการสอบสวน และยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ เด็ก และเยาวชน จึงไม่ได้รับประโยชน์สูงสุด (The best interest of the child) ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่า การตรวจสอบการจับ³⁹ ณ ปัจจุบัน เป็นเพียงการตรวจสอบการทำงานของ เจ้าหน้าที่ ตำรวจผู้ที่เข้าทำการจับกุม และใช้อำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชนว่า

³⁹ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 มาตรา 73 วรรคแรก “เมื่อเด็กหรือเยาวชนมาอยู่ต่อหน้าศาล ให้ศาลตรวจสอบว่าเป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ การจับและการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากการจับ เป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าเด็กหรือเยาวชนยังไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ ศาลแต่งตั้งให้ และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์กรที่ศาลเห็นสมควร เป็นผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดี โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่นำตัวเด็กหรือเยาวชน นั้นไปพบพนักงานสอบสวนหรือพนักงานคุมประพฤติหรือศาล แล้วแต่กรณี”

ปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนของการจับกุมถูกต้อง หรือเป็นการละเมิดต่อสิทธิของเด็ก และเยาวชน ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งขั้นตอนการตรวจสอบการจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จะนำไปเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน ที่กระทำความผิด แต่เมื่อมองในอีกมิติหนึ่งจะพบว่า ทำให้คดีเกิดความล่าช้าเกินควรสำหรับเด็กและ ยังมีรูปแบบที่เป็นทางการ อันจะทำให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก และเยาวชน เมื่อถูกจับหรือถูกควบคุมตัวจะคิดว่าตนเป็นอาชญากร ขากแก่การแก้ไข เกิดรอยบาดแผล ขึ้นในจิตใจ ขากแก่การรักษา

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศที่ใช้ระบบการดำเนินคดีอาญา โดยรัฐ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่นและประเทศฝรั่งเศส ต่างก็เป็นประเทศที่ใช้หลักการดำเนินคดีอาญา โดยรัฐ อำนาจของพนักงานอัยการ ในการสอบสวนฟ้องร้องเป็นอำนาจเดียวกัน จึงเป็นคนละกรณีกับของประเทศไทย ที่แม้จะใช้ระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐก็ตาม อำนาจในการสอบสวนฟ้องร้อง ต่างแยกออกจากกัน เพื่อความเป็นภาวะวิสัย “objectivity” และอำนวยความสะดวกกับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 จึงควรกำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีบทบาท ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง และอนุมัติ การขอออกหมายจับของพนักงานสอบสวน ในทุกประเภทของคดี สำหรับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน ก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอออกหมายจับของพนักงานสอบสวน ต่อศาล

ดังนั้นการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทย เป็นการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ เช่นเดียวกับ การดำเนินคดีอาญาของประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่นและประเทศฝรั่งเศส การตรวจสอบ ค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงาน ต้องมีความเป็นภาวะวิสัย “objectivity” การตรวจสอบการขอออกหมายจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 จึงควรกำหนดให้พนักงานอัยการ เข้ามามีบทบาท ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง และอนุมัติ การขอออกหมายจับของพนักงานสอบสวน ในทุกประเภทของคดี โดยให้พนักงานอัยการเป็นผู้ขับเคลื่อนขั้นตอนดังกล่าว อันจะทำให้เป็นการลดความผิดพลาดของการขอออกหมายจับ ซึ่งเป็นการกระทบสิทธิของผู้ต้องหาโดยตรง และยังเป็นการคุ้มครองสิทธิให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง เพื่อเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ (Check and balance) ระหว่างองค์กรพนักงานตำรวจ กับองค์กรอัยการ เพื่อที่จะก่อให้เกิดความรับผิดชอบ (Accountability) สำหรับ ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน ก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอออกหมายจับ ของพนักงานสอบสวนต่อศาล

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงแนวคิด และ หลักประกันสิทธิตามกฎหมายของผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน เป้าหมายในการดำเนินคดีเด็ก และ เยาวชน หลักเกณฑ์ และ ขั้นตอนในการออกหมายจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และ เยาวชน

2. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ปัญหา เรื่องขาดการตรวจสอบถ่วงดุลจากองค์กรภายนอก ในการตรวจสอบคำร้องของพนักงานสอบสวน ก่อนเสนอศาลเพื่อออกหมายจับเด็ก และเยาวชน ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

3. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ เปรียบเทียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินคดีอาญา ในเรื่องการออกหมายจับ ผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเรื่องการออกหมายจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน ยังขาดมาตรการตรวจสอบการกักขังเปรียบเทียบ กับประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศฝรั่งเศส

4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบและวิธีการของการออกหมายจับ ผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน โดยกำหนดให้เป็นอำนาจของพนักงานอัยการ เข้ามาพิจารณากักขังเหตุดังกล่าวออกหมายจับของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม และเป็นธรรม กับบริบทของประเทศไทย อันนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดของเด็กและอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางอาญาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 66 67 และ 68 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายจับเด็ก และเยาวชน ยังขาดบทบัญญัติกำหนด มาตรการตรวจสอบการกักขังถึงความชอบด้วยกฎหมาย ความถูกต้องของพยานหลักฐาน และความจำเป็นก่อนที่จะยื่น คำร้องขอออกหมายจับต่อศาล หมายจับที่ออกโดยศาลจึงเกิดความผิดพลาดได้โดยง่าย ส่งผลให้เด็ก และเยาวชนที่ถูกออกหมายจับ ไม่ได้ได้รับการคุ้มครองสิทธิ โดยเฉพาะในเรื่องอายุ เพศ และอนาคตของเด็ก และเยาวชนที่พึงได้รับการพัฒนาและปกป้องคุ้มครองดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย

จากการศึกษาถึงบทบาทพนักงานอัยการในต่างประเทศ จะมีบทบัญญัติของกฎหมาย กำหนดให้พนักงานอัยการมีบทบาทในการตรวจสอบการออกหมายจับของพนักงานตำรวจ ก่อนที่จะยื่นคำร้องขอออกหมายจับ ผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชนต่อศาล แต่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ในหมวด 6 เรื่องการ

สอบสวนคดีอาญา ในการขอออกหมายจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการ เข้ามาทำการตรวจสอบความถูกต้องของพยานหลักฐานและความจำเป็นในการออกหมายจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก่อนที่จะมีการร้องขอออกหมายจับต่อศาล ผู้เขียนจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขกฎหมาย โดยบัญญัติให้พนักงานอัยการไทย เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบคำร้องขอออกหมายจับ ผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน ก่อนที่พนักงานตำรวจจะมีการร้องขอออกหมายจับต่อศาล ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก และเยาวชน และ สอดคล้องกับหลักสากล

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เฉพาะในส่วนหลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการออกหมายจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน เปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น เพื่อหาความเหมาะสมอันเป็นการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายสากลและนำมาปรับใช้กับประเทศไทย

1.5 วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษา แบบวิจัยเอกสาร (Documentary Reserch) โดยศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจาก เอกสารทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของอัยการในการตรวจสอบการขอออกหมาย จับในชั้นเจ้าพนักงาน ตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร เอกสารประกอบการสัมมนา ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา และวิเคราะห์ต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด และหลักประกันสิทธิตามกฎหมายของผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน เป้าหมายในการดำเนินคดีเด็ก และเยาวชน หลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการออกหมายจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน
2. ทำให้ทราบถึงปัญหา เรื่องขาดการตรวจสอบถ่วงดุลจากองค์กรภายนอก ในการตรวจสอบคำร้องขอของพนักงานสอบสวน ก่อนเสนอศาลเพื่อออกหมายจับเด็ก และเยาวชน ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

3. ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินคดีอาญาในเรื่องการออกหมายจับ ผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเรื่องการออกหมายจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน ยังขาดมาตรการตรวจสอบการกักขังกรอง เพื่อเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ (Check and balance) ระหว่างองค์กรพนักงานตำรวจ กับองค์กรอัยการ เพื่อที่จะก่อให้เกิดความรับผิดชอบ (Accountability เปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศฝรั่งเศส

4. ทำให้ทราบถึง แนวทางในการพัฒนารูปแบบและวิธีการของการออกหมายจับ ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้เป็นอำนาจของพนักงานอัยการ เข้ามาพิจารณากักขังกรองเหตุแห่งการออกหมายจับของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม และเป็นธรรม กับบริบทของประเทศไทย อันนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดของเด็ก (the best interest of the child) และอำนวยความยุติธรรมทางอาญาอย่างมีประสิทธิภาพสูง